

Vizsgakérdések és a kidolgozás

1) Pulzus vizsgálat

- a) Nyaki tájéki ütőér vagy csukló tájéki ütőér
- b) Nyaki ütőér a gégeporc és a fejbiccentő izom között található
- c) Egy ember átlagos pulzus száma 72-76 percenként

2) Lélegeztetés

- a) 12-16 x veszünk levegőt percenként
- b) Folyamata:
 - megszólítás, a napszaknak megfelelően, majd rázogató
 - majd egy egyszerű vizsgálatot végzünk
 - (1) fülünket a beteg orrához tesszük - minimum 10 másodpercig
 - (2) hallgatjuk a beteg lélegzet vételét
 - (3) amíg szemünkkel figyeljük a mellkas mozgását
 - (4) ezt 3as érzékelésnek nevezzük
 - ha nem érkezik a betegtől válasz, akkor látunk hozzá a lélegeztetéshez
 - (1) a ruha eltávolítása, mellkas szabaddátétele
 - (2) a beteg száját kiürítjük, majd bezárjuk
 - (3) C fogást-t végzünk
 - (4) ezután következik a lélegeztetés, amely szájból orrba történik
 - (5) 2 után pulzus vizsgálatot végzünk a nyaki ütőéren
 - (6) majd folytatjuk a lélegeztetést
- c) Abbahagyható:
 - Ha a spontán légzés visszajön
 - Szaksegítség érkezik
 - Ha már nem bírjuk (20-30 perc)

3) Esméletlen állapot

- a) Esméletlennek tekintjük azt a beteget, akinél az alapvető életfunkciók megvannak, de a külvilág ingereire nem reagál
- b) Az eszméletlen állapot megállapítható, ha fájdalom érzetet keltünk, és nem reagál
- c) Ez egy életveszélyes állapot, ezért stabil oldalfekvő állapotba kell helyezni
- d) Esméletlen beteget soha nem hagyunk magára, mindig állítunk mellé valakit!

4) Stabil Oldalfekvő állapot

- a) Alkalmazása
 - (1) Térdfelhúzása
 - (2) Magam felé húzom – elülső kar a test alá
 - (3) A vállát a másik vállára helyezem
 - (4) A vállánál fogva átfordítom
 - (5) A Csukló a nyak alá
 - (6) A könyék a földig (stabil)
 - (7) Hátsó kart kihúzni
 - (8) A felső lábat kiegyenesíteni

b) Előnyei

- Az esetleges hányadék kifolyása

c) Van olyan amikor az oldal nem mindegy

ilyenkor sterilen fedni kell és a sérült oldalra, kell fordítani □ • Koponyalapi törés esetén – ekkor vérszivárgás tapasztalható

d) Tilos elvégezni:

- Gerincsérülés vagy medencetörés (2 oldalcsont összenyomva mozog) esetén
- Combtörés

• Bordatörés – sorozat bordatörés esetén tilos csak, egynél szabad

e) Nem Tilos, de nem tanácsos:

• Nyílt hasi sérülés esetén, mert például a belek kitüremkedhetnek, csak akkor szabad, ha meg vannak fogva, h ne lógjanak

f) HA a stabil oldalfekvő állapot nem alkalmazható, akkor csak a fejét fordítjuk el, kivéve ha nyaki sérültről van szó!

5) Sokk

a) A perifériás keringés elégtelensége, az érpálya és a benne áramló vér között aránytalanság van

b) Panaszai:

• Halálfélelem

• Hidegrázás

c) Tünetei:

• Bőre sápadt – szürkés állapot

• Bőre rendkívül verejtékes

• A pulzusa szapora könnyen elnyomható

d) Előidézheti

• Sérülés

• Folyadékvesztés

e) Megállapítása

• Vérnyomásmérő

• Tünetit felismerjük

• Összefüggéslen beszéd – összetéveszhető az ittas állapottal

f) Kezelése

• Vérzés csillapítása – kiváltó ok megszüntetése

• Sokkfektetés alkalmazása:

(1) Hanyatt fektetés, és a lábát felrakjuk

(2) Végtagjaiban lévő vért a test belsejébe küldjük

6) Égés

a) Előidézheti: láng, hő, forrázás, marószert bőrre kerül

b) Tünetei:

• 1. fokú égés: bőrpír, a bőr feszes lesz és csillogós

hőhatásra a vérplazmából kicsapódik a folyadék□• 2. fokú égés: bőrpír, égési hólyagok kifakadás után szürkés lesz□• 3. fokú égés: hólyagok nagy része kiszakad – nyílt seb

veszélyes, mert bármi belekerülhet a szervezetbe a nyílt seben keresztül

• 4. fokú égés: a bőr elszáradása

c) Ellátása:

• Megszüntetjük az égést előidéző tényezőt

• Legalább 10-15 percig folytatunk rá hideg vizet – hűtés!

• Ruházat eltávolítása, ha nem égett bele a bőrbe

• Steril fedés az égett területre – lazán kell és tisztával

• Fájdalomcsillapítás, ha nem gyógyszer érzékeny

• Itatás – víz / leves / gyümölcstea

• Tilos az égett testfelületre bármilyen idegen anyagot felvinni

d) Ha eszméletlen: Stabil oldalfekvés

e) Égés % megállapítása:

• Vallas-féle 9es szabály

(1) Fej + nyak 9

(2) Mellkas + elöl 18

- (3) Hátul 18
- (4) Karok 2x9
- (5) Lábak 2x9
- (6) Nemi szervek 1

• 30 %-ot meghaladó égés életveszélyes lehet

7) Vérzések

a) Artériás vagy ütőeres vérzés

• Tünetei

(1) Színe élénkpiros, mert oxigén-dús

(2) Lüktetően spriccel

• Ellátása

(1) Le kell fektetni – nyugalomba kell helyezni a beteget

(2) Ha végtagon történik, akkor a szív fölé emeljük – csökkenjen a vérzés

(3) Artériás nyomáspont elnyomása

(4) Elkötni, elszorítani TILOS

• Artériás nyomáspontok (4 ujjal / ököllel kell elnyomni)

(1) Halántéktájéki – mindkét oldalon

(2) Alsó állkapocs felső harmadában

(3) Nyaki ütőér – fojtó mozdulat

(4) Hónaljárokban

(5) Felkar belsőfelszíne közepén – bicepsz & tricepsz találkozásánál

(6) Ágyékhajlatban (nemi szerv és a csípő lapátközött félúton)

(7) Comb belső felszíne – Ököllel

(8) Térdhajlat – 2 kézzel – térdizületnél

• Nyomókötés felhelyezése:

(1) Nyakra nyomókötést nem helyezhetünk

(2) A sebre közvetlenül helyezünk nyomókötést

b) Vénás, vagy viszeres vérzés

• Tünetei

(1) Lágyabb piros szín

(2) Nem lüktető, csak folyik

(3) Itt is nagymennyiségű vér tud folyni

• Ellátása:

(1) Ha nagyon vérzik, akkor nem tisztítjuk

(2) Különben sebtisztítást & Betadine-val általában □ fertőtlenítést alkalmazunk
sterillap felhelyezése, itt nem tamponáljuk □ (3) Vénás nyomókötés felhelyezése

(4) Elkötni, elszorítani TILOS

c) Hajszáleres

• Tünetei:

(1) Színe sötét

(2) Enyhe vérzés

• Ellátása:

(1) Sebtisztítás

(2) Fertőtlenítés

(3) Fedőkötés felhelyezése

8) Mérgezések

a) CO mérgezés

- Tökéletlen égéskor keletkezik (pl Kipufogógáznál)
- Tünetei:
 - (1) Hirtelen fellépő fejfájás, szédülés, hányinger, izomgyengeség, izomremegés szabadlevegőre kell vinni! □(2) O₂ hiánya miatt akár eszméletvesztés is
 - (3) Légzésbénulás
- Ellátása:
 - (1) Csak akkor szabad bemenni, ha ki tudsz menni, onnan
 - (2) Szellőztetés mindenek előtt – friss levegő
 - (3) A beteget szabad levegőre kell vinni
- Ha:
 - Félülőhelyzet □(1) Eszméleténél van
 - Stabil Oldalfekvő □(2) Eszméletlen
 - Lélegeztetés, de csak szabad levegőn! □(3) Nincs légzése
- b) Benzín Mérgezés
- Tünetei:
 - (1) Fuldoklás, köhögés, hányinger, mellkasi fájdalom
 - (2) Benzinszagú lehelet
- Ellátása:
 - (1) Hánytatni nem szabad!
 - (2) Parafinolaj vagy sima háztartási olajt kell vele itatni
- c) Marószers mérgezés
- Tünetei:
 - (1) Fuldoklás, köhögés, mellkasi fájdalom (!), előfordulhat hányinger
 - (2) Csaj sav után: nyál és orr folyás
- Ellátása
 - (1) Hánytatni szigorúan tilos!
 - (2) Hidegvizet itassunk vele(hűti és hígítja) – szénsavasat nem szabad vele itatni!
- d) Gyógyszermérgezés
- Ismeretlen eredetű gyógyszer + eszméleténél van
 - (1) Hánytatni – a 3 ujját ledugni (neki!)
1 húzásra megitatni □(2) Koktél: 2 evőkanál só és víz
stabil oldalfekvő □• Eszméletlen
- Ha bármilyen gyógyszeres dobozt vagy búcsúlevelet találunk át kell adni a mentősöknek

9) Szemsérülés

- a) A szembe került szennyeződéstől függően:
 - bő vízzel kimosni □• Kicsinél (por)
 - Üveg- / Fűrész- / Vaport esetén viszont a mentőket kell hívni
- b) Kezelése
 - Be kell kötni, mindkét szemet egyszerre

10) Áramütés

- a) Áramtalanítás
- b) Alapvető életfunkciók vizsgálta, légzés és keringés
- c) Ellátás
 - Eszméletlen – stabil oldalfekvő
 - Eszméleténél van – nincs légzés – lélegeztetés
Nyugalomba helyezni □• Eszméleténél van – jól van & Mentők
- d) Lehet akár, hogy az áramütés csak 48 óra múlva jelentkezik szívritmus zavar formájában.

11) Epilepszia

a) Roham menete:

- A beteg nem tudja, hogy rohama lesz egész testen az összes izom merev lesz □ • Hirtelen kialakul egy ún. Merevgörcs
- 1-1,5 perc elteltével ér véget, majd ezután a rángógörcs következik elkezd habzani a szája □ a nyelv is □ • Az összes izom rángatózni kezd
- 5-6 perc elteltével ez is abbamard, a tudatát még nem nyeri vissza
- gyakori a bevizelés és székelés
- jellemzője a sápadt verejtékes arc a roham után

b) Ellátása:

- Roham alatt Tilos a beteget lélegeztetni
- a fejét puha helyre kell helyezni
- a roham után az eszméletlen beteget stabil oldalfekvő helyzetbe kell helyezni

12) Ájulás

a lábát egy magasabb helyre kell tenni, mint a teste □ a) Sokkfektetést kell alkalmazni

13) Szívinfarktus

a) Tünetei:

- Szorító mellkasi fájdalom, verejtékes sápadt bőr
- a fájdalom kisugárzik a bal vállba, illetve a lapocka tájékra

b) Ellátása:

- Fektetés enyhén megemelt felsőtesttel
- Mozgás tilalom!
- Mentő hívás!

14) Heimlich-féle műfogás

a) A légúti idegen test eltávolítására szolgál

b) Fuldoklásnál kell alkalmazni

- Jelensége: kékesség
- 1. próbálkozás a száján keresztül hátha ki lehet venni
- 2. próbálkozás a 2 lapocka közé erőteljesen ütni
- ha nincs siker, akkor alkalmazzuk ezt a műfogást

c) a műfogás:

- a beteg háta mögé kell kerülni
- a 2 hóna alatt át kell nyúlni
- ráfogni elől az egyik kezre a beteg rekeszizma előtt
- egy nagyot rántani rajta felfelé

d) Tilos elvégezni

térdre fektetni és a 2 lapockája között ütögetni □ • 6 év alatti gyermekek ha sikerült utána mindenképpen mentők □ fejjel lefelé kell lógatni □ • kisbabákat köhögtenni □ • Terhes kismamákon

15) Rautek-féle műfogás

a) Tilos elvégezni: gerinc, combcsont, medence sérülés gyanúja esetén

b) Autóból való kiemelésre szolgál

- Biztonsági öv kikapcsolása
- A lábát keresztbetenni
- Feljebb csúsztatni
- A karját megfogva a térdünkre kiemelni
- A térdünkön lévő beteget odébb vinni

16) Csont és Izületi sérülések

a) Izületi sérülések

- Rándulás

(1) Az ízületi csontok a helyükről elmozdulnak, de a szalagok miatt a helyükre visszatérnek

(2) Ellátása

(a) A végtagot nyugalomba kell helyezni

(b) Vizes ruhával borogatni

(c) A végtagot rögzíteni

• Ficam

(1) Az erőbehatásra a csontok elmozdulnak, de nem térnek vissza, hanem kóros helyen rögzülnek

(2) Ellátás:

(a) A legtöbb esetben látható

(b) A végtagot a talált helyzetben rögzíteni kell

(c) Tilos visszahelyezni!

b) Törések

• Nyílt

a fertőzés veszélye fennáll □ (1) A csont folytonossága megszakad, nagyfokú erőbehatásra, a tört csont, pedig átszúrja a bőrt

(2) Ellátása

(a) Fertőtlenítés

(b) Majd steril kötés felhelyezése

(c) Rögzíteni kell, legalább 2 szomszédos izülethez, a talált helyzetben

• Zárt

(1) Nyílt seb nem keletkezett, de lehet attól még belül darabos is

(2) Ellátása

(a) Nagyon óvatosan, mert könnyen nyílt töréssé mehet át

(b) Esetleg fájdalomcsillapítás

(3) Tünetei:

(a) Mozog, rotyog, meg van duzzadva

• Gerincsérülés

(1) Tünetei:

(a) Már a baleseti mechanizmusból lehet rá következtetni

(b) A tört csigolyánál rotyogás, és duzzanat + fájdalom a betegnél

(c) Gerincvelő sérülése esetén: érzékkiesés a végtagokon

(d) Előfordulhat: vizelés & székelés

(2) Ellátása:

(a) A sérültet kemény alapra kell helyezni – ha nem muszáj nem kell mozgatni

(b) Szállítása: tálcáfogással történik, legalább 3 segítő jelenlétével

• Mellkas sérülés

légvételre fokozódó fájdalom, nehézlégzéssel jár □ (1) Bordatörés

félülőhelyzet, de az ilyen sérültek általában megtalálják a maguknak kényelmes helyet, ahol nem fáj □ (2) Ellátása

• Koponyaalapi törés

(1) Tünetei

(a) Ha fülből vér folyik

(i) ha hamar megszilárdul füljárati – megalvad

(ii) ha nem koponyaalapi sérülés

(b) Ellátása: a vérző oldalra fordítás, a vérző fül bekötése (nem betömése!)

• Felső végtag rögzítése: Desault kötéssel akár 2 kendővel is: oldalhoz + nyakhoz

17) Hasi sérült fektetése

a) Hanyatt fektetés a térdfelhúzással

b) A térdhajlatot alá kell polcolni

c) Cél: A hasi izomzat ellazítása

18) Orrvérzés

- a) Előrehajtani a fejet
- b) Időszakonként összenyomni az orrot

19) Bukósisak levétele:

2 segítő kell hozzá: egyik tartja + másik kapcsolja ki a szíjat